

שם הארכיון: 272

מספר תיק: 4/41

10.2.1949

דו"ח סבצע "המיוחדת"

נקמה

זק א' - תאורי המחנות

- 1. מחנות הקיץ
- 2. מחנה 55
- 3. מחנות החורף
- 4. השמירה

זק ב' - ההכנות במחנה

- 1. קורס יציאה
- 2. חצטיות
- 3. סיורים
- 4. חוליות המורצים
- 5. החוליה בשעת עבודתה
- 6. היציאה
- 7. דונסא
- 8. המפעלים

זק ג' - העבודה מחוץ למחנה

- 1. נקודת המפגש
- 2. קטר
- 3. ההליכה והנמיעה למקום הרכוז
- 4. מקום הרכוז

זק ד' - הנחיתה

- 1. מקום הנחיתה
- 2. ההעברה למקום הנחיתה
- 3. הנחיתה

זק ה' & היהסים והקשרים עם המשלחות והמקומיים

- 1. המקומיים
- 2. המשלחת הצבאית
- 3. משלחת הסוכנות
- 4. הנ'וינס

זק ו' - חפישת אנשים הכאוח ומאסרים

זק ז' - צורת העבודה

זק ח' - סכום ומסקנות.

שייקה זאג

ה ק ד ס ה

החל מה-15 למאי 1948 שעה שהבריטים החליטו על המסקה
סחלמט של עליית גברים בגיל הגיוס לארץ, השתרר מצב רוח
קשה ורכאון רב במחנות.

כל עבודתן של המטלחות השונות בתקופה זו לא נטאו את
מעולה הדרושה.

עם התחלת עליה ב. במחנות הגרוש חל המפנה.

נוסף לעצם החשיבות של עליית כל יהודי ויהודי ארצה
ניתה עליה ב. הרוח שהחזיקה עודדה והעלתה את המורל
לכל יושבי המחנות ב-1948 בברוש קפריסין.

יצור המחנות -

מעפילי קפריסין רוכזו בשני מחנות עקריים: מחנות החורף ומחנות הקיץ, אשר בתוכם התחלקו למחנות קטנים יותר כולל מחנה 55 שהיה נפרד ומבודד.

1. מחנות הקיץ - במרחק של 2 מיל מטמגוסטה, מצד אחר גובל עם הים, מהצד ימני וחצי צר שלישי גובל עם מחנות צבא אנוליים. משאר הצדדים שמחים ומוחים לגמרי. אורך המחנה כמיל וחצי ורחבו חצי מיל, כולו זרועה זהלים קרועים ובלויים.

2. מחנה 55 - במרחק מה מחנה הקיץ. אורכו 800 מטר ורוחבו כ-400. מוקף פזלשת עבריו מחנה צבא ורק צד אחד פנוי. במרחק מה מהגדק נמצא מרדס יוני וכמה בתים בתוכו. זהו הצד היחיד שבא בחשבון לפעולתינו.

3. מחנות החורף - במרחק 18 מיל מטמגוסטה. המחנות הנדוליים והעיקריים של המפילים השחרעו לאורך 2 מיל ורוחבו מיל אחד. שטח מבותר עם כמה ודיות חצוצים את רוחבו, בקרבת הים והורשות. המחנה בנוי צריפי פח עם כמה עממים חמומים אשר שמשו לאמונים.

4. מחנה 1 - המחנות מוקמים בשתי גדרות חיל צבאיים וכמה "גרמוניקות" בייניהם. לאורך הגדרות מנדלי שמירה במרחק 100 מטר בערך בין אחד לשני. כן, כל 25 מטר פנס שהאיר את מרבית השטח. בשני צדי המחנות, במקומות גזולטים על מרבית השטח היו 2 זרקאורים בעלי כח תאורה הזק ביותר. גם האירו במסך הלילה פעמים מספר, לא בטעות קבועות ולא ברציפות. לכל מחנה טער אחד אך יציאה מהמחנות היחה דרך טער אחד בלבד שכמה אילים לידו. (גם ליד היערים האחרים היו חילים מספר). במרחק מה משער המחנה היה מחסום בכביש ששם היה צורך לעבור בקודה טניה של ה"סקיוריטי" זה כמסכותה לברוק ולערון הפוש אצל כל עובר ושם כמה פעמים במסך הלילה נערכו פטרוליים לאורך המחנות וכן תנועה במעם בלתי מוסקת של חילים. כל יומים היה מסרוול לאורך הגדרות בא לברוק אם הגדר לא נפרצה. בכל סינה על כל אחד מהמחנות היה צריף שמירה שבתוכו ישנו גלילה מספר חיליים המח-לופים את השמירה והיו יוצאים לכל תנועה חשודה. במחנות החורף, סירי פעם בלילה היחה יוצאת מכונית נושאת כרן עם זרקאור אשר סידה בשטחים מסביב למחנות.

הגדרות במחנה -

1. קורס יציאה - לאחר של הקורסים אשר כללו את המקצועות: שלב א' - מקצועות הספורט, מקל, סנין, ריסון ותמ'. שלב ב' - טנן וחזרה על שלב א'. שלב ג' - רובה, מקלע, א"ש, חס"ח, וחזרות - לאחר השלבים הנ"ל נהנסו האנשים לקורס היציאה לפי והק האניות ולפי מפתח מבלגתי. תכנית קורס היציאה כללה במיוחד אמוני טדה, והדגש היה על זחילות והלוחמה טקטה ישר ובגלישה היום ובלילה, ההמצאות ביום ובלילה, מופוגרפיה, מעבר גדרות, למוד השטח מסביב למחנה על שולחן חול וחזרה על שלב ג'.

לשם למוד מעבר הגדרות הוקם במחנה אהל מיוחד גדול שבו נבנה העתק מדויק של גדרות המחנה, בו עבר כל איש 30 שעות באמון וזה. כמו כן נבנה שולחן חול מדויק של כל השטח מסביב למחנה עם ציונים מדויקים של העצמים

יכולים בשטח. תשומת לב מיוחדת נתנה בכל שלבי האמון, למרק ההכנה
ברעיונית והנפשית של כל איש. פעולת הסברה נרחבה ניתנה לאנשים
על הקיימים הרבים שהם עלולים לעמוד בפניהם, מטעת היציאה דרך הגדרות
עו הגיעם ארצה.

נוציות: כדי לקבוע את שעות היציאה ונקודות היציאה היה הכרח להקים
מנגנון של יחידת תצפית גדולה שכללה 40 איש במחנה הקיץ ו-60 במחנות
הארץ שבדקה את שמירת האנגלים שעות החלפת משמרות, יציאת פטרולים
ומארבים. יחידת תצפית זו התחילה את עבודתה בשעות הערב וגמרה אותה
עם שחר. השיטה בנויה על כך, שבמרחקים מסוימים היו יטובכים הצופים,
נמנעו מיוחד היה כל צריף שמירה עומד בקורת על מספר החילים הנכנסים
והיוצאים. באחד מהם למי תאום הדו"חים של כל הצופים אפשר
להסיק מסקנות על מסני החלפת משמרות, מספר הפטרולים ועל אפשרות של
מארבים.

יירים: אחת הבעיות שנחלקנו בהם היו נקודות המפגש מחוץ לשטח המחנות.
מספר פעמים לא מצאו האנשים את המקום שנקבע והם חזרו בדרבם. לשם
כן הוחלט להקים יחידת סיירים שילמדו במיוחד את השטח מחוץ למחנה ע"י
מזח, שולחן ההול וסיירים בחוץ, כדי שיוכלו להוביל את היחידה למקום
נמוך. כל יום היו יוצאות מהמחנה מכוניות עם אשפה להוריק אותה
מחוץ במסיבות המהנה. עם כל מכונית כזו היו יוצאים מעפילים אחדים.
הוקטנות זו נוצלה ועם כל מכונית נשלחו כמה סיירים כדי שילמדו ויכירו
את השטח. כמו כן נשלחה יום יום מכונית דאר וגם זו נוצלה לאותה מטרה.
נכל המקרים מלאו המפקדים גם את חפקיד הסיירים.

חוליה המורצים: המפקיד הקטה והעיקרי של ההכנות במחנה ושל היציאה
עמדה דרך הגדרות היא פריצת הגדר, סנירתה והבטחת יחידת המורצים.
לשם כך הוקמה חוליה המורצים שנבחרה מבין האנשים המובחרים והמאומנים
ביותר. חוליה זו עברה אמונים מיוחדים באהל הגדרות בהתייכת גדרות בכל
המקרים. לאחר אמונים יסודיים ונסיגות רבים של מצב הפעולה נמצאה
באיטה היעילה ביותר של מצב הגוף בזעת הפעולה כדי שהפעולה תבוצע
במינימום של זמן ורעש. כמו כן מצאו אחרי נסיגות שונות את המסערים
במתיחות, שהובנו במחנה עצמו (במסגרת העבודה בטביל "צורת המנינים").
מספרים אלו יכלו לחתוך כל גדר בקלות, מהירות ושקט. לשם סנירת הגדר
הכינו מהדקים (קלמח) שבאפשרותם אפשר היה להבר את הגדר מבלי שהדבר
יורגש. גם זה היה מתפקידה של החוליה.

החוליה בועת עבודתה: רגעים מספר לפני יציאת היחידה החלה פעולת החוליה
יה, כ-100 מטר ימינה ושמאלה מנקודת היציאה נשלחו המבטיחים שהתקרבו
לגור וטכנו עם כתצפית. למבטיחים אלו היה קצור חבל, שהגיעה עד לחוליה
המורצים. עם מתן אות ע"י משיכות בחבל אם השטח מנוי או אם חילים נעים
לעבר נקודת הפריצה, החלה החוליה לעבוד. אחרי נתינת האות שהשטח נקי
התקרבה החוליה לנקודה והחלה בעבודתה. במהירות, זריזות, שקט ובסחון
הכונה החוליה פרצה יאדם יכול לעבור דרכה בזחילה, הכינה את הפתח וחזרה.
לאחרי הבנת הפתח הוריעו על כך ליחידה היוצאת והאנשים החלו יוצאים
במהירות. רגעים מספר לאחר עזוב האנשים את הגדר חזרו בזחילה אנשי החוליה
כדי לסיים את עבודתם והיא סנירת הגדר. הזמן הממוצע של פעולה זו,
סרוע מתיחת הגדר, יציאת 30 איש ומניית הגדר היה 14 דקות. היו מספר
מקרים שבשעת הפריצה או היציאה התקרבו חילים לעבר נקודת היציאה, מיד
היו המבטיחים מודיעים על כך ע"י משיחות ההבל וכל ההבורה שנמצאה בו בר
ע ליד הגדר הייתה שוכבת בלי תנועה, בדומיה מלאה ובקור רוח עד שהפטרול
עבר. רק לעיתים רחוקות היו החילים מרגישים באנשים היוכבים ליד הגדר.

המבטיחים לחוליה התפתחה משלב לשלב. התהילו בהורעות רצים. עברו לצעקות, סיטמאות, לאחות בפנים עד אשר הגיעו לשיטת ההבל שנספאה בנכונה, מהירה ובלתי מעוררת תשומת לב יתרה.

היצואה: - האנשים המועמדים ליציאה שהיו מרוכזים בקורס היציאה היו מקבלים את ההודעה בשעה לפני שעת הפעולה. לפני שנוצר קורס היציאה לא היו האנשים המיועדים ליציאה מרוכזים במחנה והיה הכרח לרכוש ולתודיע להם על הפעולה שעות מספר לפנייה. ובר זה הביא לידי פטפטום במחנה ולמדי ידיעה מוקדמת במחנה, שהייתה לפעולה עצמה. כאן אחת הסיבות של ההחלטה לרכז את האנשים בקורס מיוחד שבו אפשר היה להודיע להם על היציאה בכל שעה ובכל רגע מבלי לחשוש שהדבר יתגלה לאנשים נוספים.

כאשר הוחלט על יום ועל שעת היציאה נקראו עוד בשעות היום מסקדי היחידות היוצאות כדי שיראו את מקום המפגש בחוץ. בערב הסבירו להם טוב את המקום בכדי שיכירוהו כלילה ואחרי כן הוצגם הדבר שוב בחדר המסווה ועל שולחן החול. לאחר שהיה ברור כי המפקדים מבינים כיצד להגיע לנקודת המפגש, נקראה היחידה כולה לאהל שולחן ההול וגם המבר לוחידה כולה כיצד להגיע לנקודת המפגש. כן נחננו הוראות אחרונות. ההוראות כללו: את הדרך, את צורת ההליכה, את ההתנהגות במקום המפגש כמה זמן להכות, מה לעשות במקרה שלא יפגשו אותם, לאן עליהם להגיע, מה לענות במקרה שיתפשו, כיצד להתנהג במקום הרכיז וכד'.
מרגע נתיגה ההוראות הללו היו חיבים האנשים להיות מרוכזים במחנה היציאה ולא נתנה להם האפשרות ללכת ולהפרד מקרוביהם. חצי שעה לפני שעת האפס החלו להוביל את האנשים למקום רכיז בסביבת נקודת היציאה כנדר. מקומות אלו היו כתי כסא, צריפים ריקים וכד'. ברגע קבלת הידיעה מחולית הפורצים, שהפרצה בגדר מוכנה, החלה הקבוצה לזחול לעבר הגדר, כשהמפקד כראשה ושורה ארוכה זוחלת אחריה ראש נוגע ברגלי חברו. אחרי עכרם את הגדר המשיכו האנשים להתקדם מרחק מה בגלישה או על ארבע (לפי צורת הייבט בחוץ) ואחרי מרחק מה, כהליכה לעבר נקודת המפגש.

דיומא: - להבהרת ההסברה שנתנה עד כה הנה תאור אחת המעולות: לאחר עיון בדיווחי התצפיות התלפנו להוציא מסמנות החורף מחנה 65, ליד אחד מבתי הכסא, קבוצה של 30 איש. עד שעה 0800 היה עליהם להגיע למקום המפגש. בערב לפני כן הודענו ליחידת התצפית, שעליה להגביר את התצפית בסביבת הנקודה, לשים לב באופן מיוחד ולרשום כל פרט ואירע בכל שעות הלילה באותה סביבה. למחרת עברנו על הדו"ים. מצאנו שדבר כטורה ולא קרה דבר העלול לשנות את חבניותינו. אחר הצהרים קראנו לחבר המפקדים - הסיירים לנקודת תצפית והמברנו להם כל פרט בטוח, את הדרך שעליהם ללכת בה, את הסביבה שבה עליהם במיוחד להזהר, (טחי קוצים ושטחים חרושים המשאירים עקבות) והעיקר את מראה נקודת המפגש עצמה. עם חשיכה גושנו שוב עם חבר המפקדים בכדי שהם יסבירו הפעם את התכנית ומראה הדרך. לאחר שההסברה הייתה משכנעת עברנו לאהל שולחן החול וגם נתנה ההסברה האחרונה. בשעה 2300 אספנו את 30 האיז שעד עתה לא ירדנו על כן לאהל שולחן החול וגם הסבירו לכולם את ההוראות. כן בדרנו באם הכל ברור לכולם, כי יכול לקרואו והצבא הרגיש במשהו וחפש חלק מהאנשים ואולי אף את מקו הפעלה כן שכל איש חייב לדעת את כל הפרטים, לאן עליו להגיע מה עליו לעשות וכיו"ב. ההסברה ארכה כמהצית ועה.
ההילוננו להעביר את האנשים למקום הרכיז ובו כזמן יצאה חולית הפורצי וההכטחה בלי קשר עם יחידת היוצאים. חולית הפורצים יצאה לחקירה - למריצת הגדר ולה כמחה והיחידה יצאה קבוצות קבוצות למקום הרכיז וחכתח טס בהתרגשות. רץ מחולית הפורצים בא והודיעה כיצעת האפס למקד היחידה שהפרצה מוכנה. מחילים יצאת כחות, כחות, 10 איש בכל כחה.

בהתרגשות ובכבטחון מתחילים האנשים לזחול לגדר והיציאה. איש זוחל אחרי חברו בנוגעו כרגלי הקודם. כשקט למופת שנרכש לאחר האמון הרב, יוצאים בנחורים החוצה ומתרחקים בזהירות לעבר נקודת המפגש. הולית הפורצים נגחה בקנאות מה לסיים עבודתה לסגירת הפתח. החוליה מאחה בזהירות את קצעים ומפסיכה עוד זמן מה לצפות בכדי לברר אם המחלקה עברה את הטח המסוכן. לאחר מדצית השעה חזרה החוליה, ומפקד החוליה נגש למסור דו"ח ללייג'ן שגת כל הפעולות הנ"ל ארגונו החפיקדים חבין המעבילים עמחם בהרבה המילית הזר איתו

דמועלים: - (ומנהרות) - אחד המטעלים הכבירים ביותר שבוצעו במהנה הוא סעל המנהרות. בעבודת נמליץ זו הושקע כל מרצם של העובדים, והמארגונים נבלי יריעה ברורה שתי תגמר העבודה. למעשה החלו בהפירת מנהרות כבר עם רגוני הא"י שהגיעו למחנות. בתחילתם ימשו המנהרות בעקר להוצאת קבוצות קטנות של אנשים ולהכנות הא"י למחנות וכן לשט אספקה ציוד והומרים ימרים שהיה חשט להעבירם דרך היער. עם המחלת המחשבה על פעולות הע"ב המהנות ראו במנהרות את אחת הדרכים העקריות להוצאת אנשים. דמנהרות נבטחו בפני מגדלי המידה, הפטרוליים, וכן בפני מארביט שבדרך כלל לא פיו במרחק גדול מהגדר. לא קל לזצר את עבודת נמליט הזאת ולהסביר כיצד כבינה.

לאחר שנבדקו המקום והסביבה וצויין פתח היציאה לעתיד, נבחרה הקבוצה עליה הוסל הפקיד זה. לרכ הורכבה קבוצה זו מאחד הקבוצים שהוכשר לפני כן במיוחד, למצות השמיקנע הוחדרה בתוך חבריו היטב, היטב. פחה המנהרה נחר כאהל אן בצריף עד כמה שאפשר קרוב לגדר ומיד החלו בעבודה. בעזרת נבירים לא סבי יריט, אחים, מקוטים ואיזמלים שנעשו במהנה עצמו החלו אנחורים לעבד. לא פעם קרה, שנחקלו תוך כדי עבודתם בפלע בראשית הדרך וניה הכרח לענות את המקום. לא פעם קרה ונתקלו בפלע במחצית הדרך והיה צורך לגדר כמעט בצפונים את הסלע הזה ולהתקדם כ-20 מ' במתן יסמה. נכלים פרימיטיביים ביותר היה צורך: לחפור, להוציא את האדמה, ולהכנים פורר ותאורה לאורך של 50 מטר ויותר. וכיוב'. בעייה מיוחדת עורר החול והוצאה והוצאו. בראשונה היו מכלאים אהלים בקרבת המקום ובלילות היו פסלאים את כתי הכסא ואת הבורות שבטחח המנה.

אולם העבודה נמשכה ברצון, בהתמדה ובעיקריות. יש להודות שלא הצלחנו להיחמש במפעלים אלה. אמנם עמדו לרשותינו ארבע מנהרות שחפרה רק שעת ענוה אחת כדי לסימן, אך לא בוצעו זאת היות ולפי היריעות היו מארבים נצחה סביבה. פרט לאלה היו עוד 3 מנהרות שתוך מספר ימים היו סתימות. זוכן הגדול ביותר של המנהרות האלו היה הבטוי הנאמן של הרצון הכביר לחרות.

יציאה מרוץ להינה

נקודת המפגש: - מעבילים היוטבים כמתן תקופה מסויכת בין גדרות תיל, פנים כוואים ואינף סכירים את השטח שמחוץ למחנה והם מאבדים את כטחונם נצמטי. כאשר הם נמצאים בטחח חפשי קטה להם להצריך נקודה שנקבעה במחוק כמרחק בשעות הלילה. קרה לעיתים קרובות שהערכת המרחק היחה גדולה או קטנה מדי. על כן עם המחלת העבודה היה עלינו להתקרב למ חק סיניחילי כגדר ולהכות טט לאנשים, עוד לפני שהם יצאו מהמחנה. צורה זו של קבלת ימים היחה כמזכך הכנוחה ביותר, הינו טוכבים בצד הקו של הליכת האנשים וזו מוברחה היחה לבוא השגיטה. אולם מצד יוני סכנונו בדרך זו את עצמנו נצרה מרובה, היות ומהרגע של קביעת הפעולה נמסק הקשר לבין המחנה לכיננו יקרה מספר פעמים שפרגע האחרון בגלל סיבוב עונות הוחלט במחנה לא לבצע פו הטעולה ואנו נאלצנו לזוכב עד אור הבקר ולהכות לאנשים שלא יצאו. ועוד, היו מקאים שחלק מהיחידה היוצאת נחמש ע"י הצבא והחלה הרדיטה אחרי

האחרים ושוב העמדנו את עצמנו בסכנת חמישה, נקודת מפגש הקרבת הגדר אינה בטוחה ביותר בגלל הרעט אשר האנשים עלולים להקים בה וכן היו גם מקרים ויחידה היה נאלצת לשכב זמן רב עד שבאו לקבלם, ובקרבת הגדר לא היה בטוח הדבר. על כן החליטנו לשנות את מקום המפגש למרחק גדול יותר מהמקנה ולציינו ע"י ציון בולט ביחס בלילה, כגון, קבוצת עצים חזרה או ודי ואנו היינו באים בטעה מאוחרת יותר לכדי לקבל את האנשים. גם אז קראו מקריט רבים שהיחידה היוצאת לא התמצאה בלילה, תעה ולא מצאה את הנקודה. סיבה נוספת להגדלתו של מרחק בקודת המפגש היא שגם התפתחות העבודה גדלו חשדות האנגלים והם התחילו לערוך מארבים היה סכאן שאנו נעלה עליהם ונסכן גזאת את עבודתנו. ועוד, התעודות אשר בידינו עלולות לסכן את המשלחת כולה, בו בזמן שנאשר נתפשו מעפילי הם הוחזרו למהנה מכודתים על ידי רעת עצמם.

אז - באה המחשבה על אסון יחידת הפיירים ונוסף לזה, על נתינת ציון רחב יותר של נקודת המפגש, שלא תהיה אפוא העלת, כגון, כביש, קו עמודי טיטון, גדר וכדו'. במקרה זה היינו באים למפגש לאחר צאת האנשים לקו עמודי הטיטון עוכרים לארכו כן, שחיבים היינו לפגוש את היחידה. בכל המקרים הנ"ל נתנה המיד ליחידה נקודת מפגש שניה והודעה, אם לא נפגשם לאן עליהם להגיע ואיפה לשהות במסך היום. חסיד היה נקודה זאת בולטת למדי, כגון, חזרה גדולה בקו הליכה מסוי היבים להגיע אליה וטם היה עליהם לשהות במסך היום עד ייבואו לקבלם. לא קבענו נקודות אלו כנקודות מפגש ראשונות היות והיה מסוכן להגיע לשם מבחינת המרחק והסביבה עוברים רובה, כפריב, פדרכים וכדו'. שנית החוררות האלו השתרעו על ימיה גדול מדי ובלילה קשה עד מאד למצא שט משהו. כמו כן קבענו את הנקודה הזאת שאנו לא נגיע לנקודת המפגש היות ואנו אף פעם לא יכולנו להיות בטוחים שדרכנו עד הנקודה תעבור בטלוב. במקום המפגש השתמשנו בסימני קול יוונים ובצריקות בכדי למצוא את היחידה. היחידה כולה היתה חבויה באיזו פינה ורק שני אנשים נמצאו בקו ההליכה אולפי שיממה שנקבעה היינו נפגשים עם יתר הקבוצה.

2. קשרי - אהת הבטיחות הקיזת היתה בעית הקשר. לאחר שנקבעה עם המחנה טעם המעולה והיינו עוזבים את המחנה היה נכסס הקשר אהם. לעיתים די קרובות קרה שאנו או במחנה היינו נאלצים לשנות את הטעה. בגלל חוסר אפשרות האזנו לבוא בטעה שנקבעה, או מפני שנאחרר ברגע האחרון שהתעורר רוח מההלפות בשעות אחדות. נוסף לכך קרה ולא הוציאנו את האנשים בגלל סיבות שונות וכן קרה (נעם אחת בלבד), שאנחנו לא יצאנו לקבל את האנשים היות והתעוררה עצרה אזהנו בדרכנו ואי אפשר היה להמשיך. נוסף לכך קראו מקרים וחטאו את האנשים בטעת יציאתם ומיד חסמו את כל הדרכים ובהקו כל מכונות עזרת וטיירו את כל שטח חניבות המחנה, ע"י אנשים וזרקאותים. כן קרה שהצבא לא נתן ליליחים להכנס למחנה בשעות החלכה כי בגלל כניסת המחנה בלילה עוררה חשדות. בכל המקרים הללו יצאנו מבלי לדעת את המצב במחנה בלי כל אפשרות לקבל על כך הודעה מראש.

פעמים נקבעה טעם היציאה לטעה מוקדמת, אז קבענו טאה מהברי החיילים חת יצא מהמחנה ויחסור לנו על מצב הרברים. אולם אם טעת המעולה היתה מאוחרת, היינו יוצאים למקום מכילי לדעת בפני מה אנו עומדים. אז באה הדרישה והלחץ לקבלת מכשירי הקשר. כאשר קבלנו את המ.ק. 21 וניסינוהו בעבודה נוכחנו לראות שאין זה המכשיר המתאים לא היתה אפשרות להתקשר ממרוקטים ארוכים וכדי להתקשר עם המחנה נאלצנו לשאתו איתנו במכונות עד לקרבת המחנה. מובן שדבר זה היה כרוך בהסתכנות רבה במקרה של חפוש טנית, היה הכרח להתקרב עד למרחק של כ-100 מטר מהגדר כדי שאפשרי יהיה שלטמוע אחד את הינוי. דאז בגלל סיבות אלו יצד החפוש במכשיר זה מעל הפרק. כעבור זמן ממושך קבלנו 3 מכשירי מ.ק. 20. כאשר ניסינו

העירה כדי שיחזיר את האוכו או את המכוניות. ברכ המקריט היו האהורים האלו באטמת המחנה שלא הוציא בגלל סיבות מובנות ומוצדקות את האנשים בשעה שנקבעה; אבל בגלל חוסר קשר לא יכולנו לקבוע זאת עם המכוניות מראש.

1) הנסיעה למקום הרכוזה: כאשר נקבעה שעת פעולה ערכנו לוח זמנים שהביל: 1-זמן הליכת היחידה מהגדר למקום המפגש. 2-זמן ההליכה שלנו מהכביש למקום המפגש והפרה. 3-זמן משוער של חפוש אחרי האנשים 1-הרזרבה.

לפי לוח הזמנים הנ"ל קבענו את מועד בואו של האוטו ולפי זה אף יצאנו לחפש את האנשים. נסענו במונית עד לקרבת מקום המפגש והודענו לו מתי לחזור ולקחת אותנו. המונית חזרה ובדקה את הכביש כדי לקבוע אם האוטובוס עם האנשים יוכל לעבור. לאחר שהאוטו לקח את האנשים וקבל בנקודה מסוימת מהמונית את צימן המוסכם, שהבביש פנוי, באה המונית בכדי להחזירנו. בהחילה באה המונית כרבע שעה לאחר האוטובוס, אן בהמשך הייבורה הופיעה המונית כמתי דקות לאחר האוטו ובנסיעה מהירה הסגנו את האוטו, ובנסענו דאטונים הבטחנו גם את הדרך. בקיץ, כשמקומות הרכוזה היו בפרדס או בנקודה קרובה לכביש היה האוטו מוביל את האנשים עד לנקודת הרכוזה. בחורף, כשמקום הרכוזה היה מרוחק, חייבים היינו להניע לפני האוטובוס בכדי להוביל את האנשים למקום זה.

והנה דוגמא:

לשעה 2100 נקבעה הוצאה של 15 איש ממחנה קראולוס. לפי לוח הזמנים היה עלינו לפגוש את האנשים ליד עמודי הטלפון בשעה 2200. בשעה 2130 יצאנו שנינו בטקסי לעבר נקודת המפגש בהודיענו למכונית לבוא בשעה 2300 כדי לקחת את האנשים. בשעה 2145 הנענו למקום המפגש, אבל את האנשים לא מצאנו שם. לאחר חפוש של שעה בלי למצוא את האנשים שערנו שאירע איזו תקלה במחנה והוהלט שם לא להוציא את האנשים. ש. חזר למחנה כדי לברר מה קרה. במקרה שהאנשים טרם יצאו היה עלינו למטל את הפעולה באותו לילה בגלל הועה המאוחרת. אם האנשים יצאו הרי יש להמשיך בחפוש אחריהם עד אשר ימצאו. בדרכו למחנה דחה ש. לשעה אחת (2400) את טעת האפס למכונית שהיתה צריכה לבוא ולקחת את האנשים ממקום המפגש למקום הרכוזה. ז. נטאר בשטח כדי להמשיך בחפוש אהרי האנשים. הוא התקדם לאורך קו הצלפונים ובמרחק רב ממקום המפגש זאליו היו האנשים צריכים להניע נילה בעזרת הוריקה (הבית הרגטון של שיר המל"סח) את המחכים יתעו בדרך. כינהים חזר ש. מהמחנה בידעו שהאנשים יצאו ושיש להמשיך בחפוש אחריהם. עם הניעו למקום המפגש נתברר לו, שהאנשים נמצאו. נשארנו מספר דקות לשעה 2400 שעת בא המכוניות. הדקות האלו נוצלו למתן הסברות אחרונות על מקום הרכוזה ועל דרך ההתנהגות. מרחוק נראו פנסי המכונית בהתם את האות המוסכם. בהצנע המכונית נכנסו לתוכה האנשים והיא המחלקד מיד. כעבור 5 דקות הופיע המונית שלנו, שלקחה אותנו על מנת להובילנו בעקבות מכונית האנשים למקום הרכוזה.

אח המכשירים האלו נחברר כי אחד מהם מקולקל. יהולנו איפא להתקטר עם מחנה אחד בלבד. דק אז נזכחנו לדעת עד כמה חשובים היו ויכלו להועיל לנו המכשירים האלה לו היו אחנו מתחילת העבודה. יכולנו לכבד לא רק פאם הכל קשורה ואפשר לצאת כבסתחון אלא גם דברים רבים אחרים וביניהם אף את קביעת המבצע. היו מקרים שכדאי היה לקבוע מעולות מבלי שנהיה במהרה היוזם וחלק גדול מאנשי המחנה הכירנו בחקירתנו, ותאר לעצמו שביים המצאנו במחנה יש לחשוב שבאותו ערב תכוצע יציאה. אין להוסיף שידועה מוקדמת כזו של אנשים מיוחדים סכנה את כל המעולה.

החליטה והנסיעה למקום הרכוז: - א) ההליכה: - כדי לא לנוע מרחק רב נטח בלתי ידוע ובמסיבה מיושבת היחדלנו לקרב עד כמה שאפשר את מקום המפגש למכונית, שהסיעה את האנשים למקום הרכוז. התנועה מקום המפגש אל המכונית הייתה בעזרתים כשאחד מאתנו מוביל את היוזמה והנני מטמ כמאסף ובהבטחה עורפית. בנהיבות השודות ובטחחים מסוכנים היה אחד מהשניים נע במרחק מה קדימה כדי להבטיח ולכדוק את הטח. הליכת הקבוצות הייתה בדרך כלל שקטה ונראת, טחם למדו ואומנו כיצד להתנהג בלילה. אך הורגש שהאנשים נרגשים מאד וישוכחית מידי מעט כיצד להתנהג; למשל, כאשר היו נעצרים לפתע או כאשר חכינו זמן מה והיה צורך לטכב חסיד נערמו כל האנשים לערמה אחת וטכבו אחד על הני; היה הכרח לקחת כל איש בזרועו ולהראות לו את מקומו המדויק. כן לא יכלו האנשים להתגבר על עצמם וטפטפו בלי הרף ולא פעם היה הכרח לעזור בהם כדי להטתיקם.

כדרך כלל היינו מגיעים למקום הפגישה עם האוטו לפני בואהמכונית. טכבנו בצד הדרך מסתתרים מתחת לקבוצת עגים ומכבים לאוטו. המכונית בהגיעה פעם ראשונה נחנה סימן אור מוסכם. במרחק מה מנקודה זו הסתובבה ונהגה ענית את סימן האור. אחד מאתנו חכה למכונית על הכביש וולאחר אמירת הסיסמה קפצו האנשים מיד עליה ותוך שלש דקות היו 30 איש בגנים והמכונית זזה. במקרה שהינו מאחרים הייתה המכונית ממשיכה לנוע וכעבור זמן מה הייתה חוזרת ענית.

ב) מקום מפגש האוטו: - כדי להבטיח את האוטו היה הכרח למצוא עבורו מקום צדדי, לא ליד כמד או בנין, זכן מקום שעין הזרקאור לא הטלום עלינו. כן היה צורך לשנות במדה האפשרות מידי פעם בפעם את המקום.

על הנקודה האחרונה ההגברנו ע"י טנוי מקומות היציאה פעם סמחה אחר ופעם סמחה טני. אם היציאה נערכה מאוחו סמחה היינו מגיעים עד כמה שאפשר את מקומות היציאה לפי לטובת המכונית וגם לטובתנו, כדי שלא נעורר השדות אם גרבה להמצא ולנוע ביזוחו טחה. אשר לנקודות האחרות לא חסיד אפשר היה להתגבר עליהן, נסינו אמנם למצוא דרך צדדית שאין נוסיעים בה אך לא בכל המחנות היה אפשרי הדבר. סכל ארבעה מקומות הפגישה עם האוטו שהיו לנו לא היה אף מקום אחד שהבטיח בפני כל הקשיים הנ"ל. היו מקרים שהיה הכרח להוציא קבוצות קטנות יותר מ-30 איש בגלל סיבות שונות, כגון, סכנה ב"עת יציאה לקבוצה גדולה או למשל כמחנה 55 שאי אפשר היה להוציא יותר מ-10 איש היוזם והאוטובוס לא יכול היה להתקרב לשם ולקבל את האנשים (היה ישוב סביב למחנה).

במקרים כאלה נאלצנו להיחמש במכוניות. נט עם מכוניות אלו היו אותם המימנים הסוסכמים. מוניה כזו שהדטיקן שלה הדטה לקחת 5 אנשים בלבד הייתה לוקחת עד ל-9 אנשים.

עם המכוניות היינו קובעים יערה שבה עליהם לקחת את האנשים, וכטי שהזכרנו היינו בגים בדרך כלל לפנייהם. בראשית העבודה, לפני שנהוי המכוניות רכינו לעצמם נסיון - נקרה שאנו אחרנו - הט לא היו טחכים במרחק מה מהנקודה לאנשים, אלא היו חוזרים העירה. דק בבוא אחרי כן המונית לקחת את שנינו (לא נסענו יחד עם האנשים היות וכמקרה יונחט לא נמצא אחד אתם והעבודה כולה חהרס) היינו נאלצים לשלוח את הנהג

4. מקום הרכוז:

לא יכולנו ליכנות את תהנית העבודה על כך, שהאנשים היוצאים ישלחו באותו לילה ארצה, כי אי אפשר היה להזמין את צמיחורח טרם היו האנשים בחוץ. השטנו שם לא נצליח באותו לילה או יהכך זרק חלק יצליח לצאת. הכרחי היה איפא למצוא מקומות רכוז שאפשר יהיה לאכסן בהם אנשים למשך תקופות זמן מסוימות שאשתדלנו כמובן בכל האמצעים העומדים לרשותנו לקצרן עד כמה שאפשר.

התנאים שגדרשו ממקומות הרכוז היו; הם היו צרכים להיות מרוחקים ממקומות טוב, בטביחה שלא מסתובבים בה אנשים, מקומות שיהיה אפשר להעביר לשם כלכלה זמים ויתר דברי אספקה הדרוה לאנשים, וכן שאפשר יהיה לצאת כלילה זרק בליה לצרכים שונים. גורב נוסף ורצוי ביותר שגדרש ממקומות הרכוז היחה הקרבה למקום הנחיתה.

הבעיה היחה יונה בקיץ ובחורף. בקיץ היה אפשר להסתפק בפרוס, חורשה מערה או העלה, אך בחורף בגיל הנמים והקור הכרחי היה לחנוג בחים. מקומות הקיץ - לקיץ היו לנו: מורה בתוך הים, פרוס, וחלה שהעניות כי נשמיט. (כמובן שהשיגונו אה המקומות האלו בהדרגה). בכל המקומות האלו יהד אפשר היה לאכסן כ-150 איש. הפרוס יהיה בקרבה פמונסטה במקום די נסתר, הבוי בין פרוסיט אחרים ומשתרע על שטח גדול היה המקום הבטוח ביותר. בו אפשר היה להתזיק מ-30-40 איש באר מים שהיחה בוא ספקה אה המים הדרושים, ואת האהל אפשר היה להעביר בלי קושי במכונית טנסעה עד לפרוס. הקושי במקום זה היה ההכרח להעביר את האנשים במכונית לא רק מהמנוג לפרוס אלא גם מהפרוס למקום הנחיתה. לפחה המערה, שהיחה בצוק שלע בים, היה צורך ללכת בתוך המים וזה מ המערה היחה גדולה ורחבה ועטחה רוטם כאילו כף רגל אים לא דרנה בה מעולם. אפשר היה להתזיק בה בין 100-120 איש, ובטעז הדחק עד 150 איש. הקושי במערה זו היה שהיא בהמצאה במקום רחוק למעלה מהטיחה וזי אפשר היה לספק לשם אוכל ומים. את הצרכים האלו ספרנו לאנשים באותו לילה שהעברנו אותם לשם. נתנו כמות אוכל ליומים, בהשבון שמייוחדת תקה אותם תוך הזמן הזה. אך אם קרה והמיוודת איתה היה עיה ביותר לספק כמות נוספת של אוכל ומים. המרחק מהיבים למערה היה לעליה מטעה של הלילה בהרן שאד קשה. אהד היחידות הגדולות של המקום שהוא עצמו היה מקום נחיתה. לא הצלחנו להזמין זמן רב במקום הזה היות ובאחד הפעמים שהמיוודת באה היא נתקלה בסירה טקומית ולמחרת היום נערך שם חפוש ומצאו כמה שמיכות שלנו ופחים עם מיה. את המערה לא נצלנו בחורף כי היה בה חוב, קור ונוסף לזאת גאז החים ונכנסו מניסה. כרי להוביל את האנשים לסירה היה הכרח ללכת עד למקום, בו נתנו להם הנראות אחרונות והוסבר להם כיצד להתנהג.

המעלה - זוהי מעלה שהעבירה את מי הגומים בחורף, אורכה כמיל והגובה, של אדם בנורף. מקום זה יכול היה להכיל למעלה מ-100 איש. קשי הכלכלה והמים דומים לאלו של המערה, אך המרחק קטן יותר. אין שהוא הצלחנו לספק לשם מים ואוכל גם את האנשים גאלנו להזאר שם תקופה מסוימת יותר. השתדלנו לא להזאר שם אנשים זמן ממושך כי המקום עצמו היה מבחינת שרון קשה מאד. גם למקום זה היה הכרח להוביל את האנשים ולהסביר להם כיצד להתנהג.

לא קרה לנו שכל המקומות הנ"ל היו חסודים בבח אהת אך היחה האפשרות לאכסן בחלשת המקומות אנשים. (בקיץ היחה היציאה מהמחנות קשה יותר).

היה מקום רכוז נוסף שטוב היה לקיץ ולחורף באחד, והוא בנין במקום הנחיתה הראשון; בנין זה יכול היה להכיל עד 50 איש. נצלנו את המקום מספר פעמים בהצלחה. באחת הפעמים כשהמיוודת דרחה את יוט בואה והאנשים היו בבית, קשה היה להם להתנהג לני ההנראות; הם יצאו מהבית ביום והסתובבו בטביחה. באהד המיורים האלו נתללו ע"י אהד המקוטיים אסטר זאה למטטרה שאסרה את המהלקה כולה. מאו לא היגנו את הבית למטרה זו.

מקומות החורף. בחורף הצליחנו להשיג 3 בתים בחלקים שונים של האי הראשון היה ליד הפרדס יומם לנו בקיץ. את הבנין הגדלנו לאט ובסוף הגענו לאפשרות להחזיק בו עד 60 איש. סדורי הכלכלה והמים היו נוחים ואדם מיוחד שדאג לבן שלא יחסרו מים. את האוכל ספקנו לאדם זה והוא היה מעבירו בהתקשרו בעזרת סיסמה עם האנשים. אם לפרדס יכלו האנשים להגיע בעזרת הרי לבית היה הכרח להובילם. האדם סטק לאנשים את המזון דאג לנקיון הבית לנגב צאת - לאחר זאת האם- שיש ולמני בו החיים.

מקום שני - היה בנין גדול בסביבת לרנקה, שהאוטובוס הוביל את האנשים ישר לבית. בית גדול זה היה יכול להכיל בין 60-100 איש וביטע הדחק אף יותר. מפאת המרחק קשה היה לנו להעביר לשם אוכל, כן טרכנו במקום במות גדולה של מזון ואיש המקום דאג לספק לבחורים את האוכל הדרוש ואת המים. יתרון גדול למקום הזה שהוא נמצא במקום נאיזהחורף וכן יכולנו לסמוך על איש המקום ועלינו היה לבוא לשם רק כיום בו המיוחדת. לצערנו לא נצלנו את המקום למרות שהיו שם כמסך 10 ימים 50 איש

מקום מעבר נוסף היה לנו ליד מחנה החורף. גם זה בנין בחוף פרוט אך אנשה היה להחזיק בו 30-40 איש במסך יום אחד בלבד, היות והיתה תנועה בסביבת הבית והיה חשש שאחד מהעוברים ונבים יגלה את האנשים. נצלנו את המקום הזה רק כמקום מעבר.

בנין אחרון ב-15 מיל צפוני ממגוסטה היה בנין מבודד שהיו יכולים ליש לזכון בועד 60 איש. בנין זה היה נוח מכל הבחינות. גם פה היה אדם שדאג לספק לאנשים את האוכל שקבל מירנו, מים וציודות. היחיון הגדול בבית זה היה, שגם הוא היה במקום נדיחה יחש לגמרי. גם את המקום הזה לא נצלנו למרות שהיו בו 80 איש במסך 8 ימים. גם למקום זה היה הכרח להוביל את האנשים מרובע ירידתם מהאוסו. ההתנהגות במקום הרכוז - היחידה היוצאת קבלה לשני צאתה טורה שלמה של הוראות בדבר התנהגות. בין יתר ההוראות היה חלק חשוב בדבר ההתנהגות ברכוז. האנשים במקום הרכוז היו זיבים לשהות בחוף הבית במסך כל שעות היום ואם יש צורך לצאת יוצאים אך ורק בלילה ורק שני אנשים יחד. לעטן מותר רק שנים שנים (במקרה שהיו מעטנים יותר היה סילון של עטן יוצא דרך החלון והיה מורגש בחוף).

לדבר מותר היה רק אם הדבר היה הכרחי ביותר ואם הספקד בלבד ובלדישה. כן נהנה פקודה ליחזור תמיד על שנת הבדול במקרה שלא יוכלו להביא כמות נוספת של מזון. לא להרשות לאיש להכנס פנינה אלא לפי סיסמה. במקרה שדרוש משהו לאנשים מותר היה ליסור כחקה לאדם המביא להם את האוכל. לפי לנו בקופת אם האנשים התנהגו לפי ההוראות הנ"ל הידיעות שהן בשני מקרים נחפשו הישים במקומות רכוז - אולטי

ה. הנחיתה -

מקום הנחיתה: - במקום הנחיתה נדרשו כמה וכמה דברים. בראש וראשונה היה צריך המקום להבטיח את הספינה עצמה. המקום היה צריך להיות מבודד ומסותר שהגישה לשם לטירות טבעית עד כמה שאפשר ומצד שני שאין בו תנועת סירות זרות המניעות למקום. מקום הנחיתה הראשון (והאחרון) שהשתמשנו בו (בסוף היו לנו גם שנים אחרים) היה אחד המקומות האיריים-אליים. הוא היה מרהק לא גדול מהמחנה וממקומות הרכוז ולא היה כל צורך לרוץ מרחקים גדולים ברגל. הנקודה החשובה היא שלפי מייב הידיעות שהיו לנו שימש מקום זה במסך תקופה ארוכה כמקום להכרחות שונות והמטרה השטה להגיע לשם. ליד המקום הזה היו לנו שני מקומות

זינים אחרים במרחק של אחד מהשני, וכדי למעוט היגו מחליפים אותם
 זיני פעם בפעם. ההזדמחה הטובה לכך שהמקומות היו טובים היא, שאף
 זיני לא נתפש העניין. אמנם נראו במרחק ספינות דייגים אך לא קרה
 זיני מהסירות אלו תקרבו למקום בשעת העמסה.
 במשך העבודה נמצאו שני מקומות נחיתה אחרים בצדדים האחרים של האי,
 זיני סערה מצד אחד היה אפשרי לעבוד מצד שני. גם מקומות אלו ספקו את
 זיני ובמביבחס היו מקומות רכוז לאנשים ולא היה צורך להעביר את
 זיני פעמיים ולמרחקים גדולים.

זיני למקום הנחיתה: - במקרה שמקום הרכוז היה מרוחק ממקום הנחיתה והיו
 זיני להעביר את היחידה ברוב הדרך במכונית, היינו לוקחים בחשבון את
 זיני האפס של המיוחדת, זאת שעת האפס לפי אפשרות היציאה ממקום הרכוז
 זיני הזמן המטוער לנסיעה והליכה והיינו מודיעים לנהג באיזה שעה עליו
 זיני את האנשים. הנהג במקרה זה היה יוצא בעצמו ולפי הסימטה היו האנשים
 זיני למכונית. אנו חבינו במקום הקבוע שבו הורידה המכונית את היחידה.
 זיני בבואה נחנה שוב את אותות האור המוסכמים והאנשים ירדו.
 זיני שליני (שהובילה אותנו) הייתה נוסעת לקראת האוסובוס ומבטיחה את
 זיני הירידה. ברדת האנשים סדרנו אותם שוב בשורותיים והתקדמנו בהליכה
 זיני שאחד מאתנו סוביל את היחידה והשני משמש כמבטיח. במקרה שמקום
 זיני היה בקרבת מקום הנחיתה חזרנו על אותה פעולה רק בלי העברת
 זיני במכונית.

לאחר חפוט שנערך ע"י המשטרה המקומית באחד ממקומות הנחיתה קבענו
 זיני כמחנה טביליל הנחיתה יצא אחד מהמקומיים כשעה וחצי לפני בואם של
 זיני למקום ויבדוק את השטח. אם קרה משהו, הוא חזר והודיעה על כך.

זיני: - ברוב המקרים, בשעה שהיו האנשים בחוץ הודענו לארץ שישלחו את
 זיני (היו מקרים והודענו על כך לפני שהיו האנשים בחוץ). ההודעה
 זיני ארצה ע"י הסכשיר שהיה במחנה. הודות לסכשיר זה יכולנו להתקשר
 זיני ולהודיע על כל הפעולות. מרגע צאת המיוחדת עמדנו איהם כל שעתיים
 זיני העבודה קראו מספר תקלות עם סכשיר זה, קלקול חומר מוללות
 זיני האנסנה וכסוף. אולם פרט למקרה אחד או שנים היה בכל המקרים קשר
 זיני עם המיוחדת.

לאחר ההודעה על היגום, השעה, מקום הנחיתה והסימנים המוסכמים השתדלנו
 זיני למקום הנחיתה ל מספר דקות לפני שעת האפס. בשעת האפס התחלנו
 זיני את הכיסן המוסכם עד לקבלת תשובה. מרגע זה היו הסימנים נדירים
 זיני ובאו רק כדי לכוון את המיוחדת.
 בהתקרב המיוחדת למרחק 80-60 מטר לערך הורדו הסירות. בהבל שבקצהו
 זיני נקשר לספינה ובשני לחוף דבר שאפשר העלת אנשים במהירות. בתחילת
 זיני ארכה העלת 30 איש שעה ויותר, ובהמשך הזמן ארן הדבר מרגע התחלת
 זיני עד רגע הפלגת המיוחדת מחצית השעה בלבד.
 במקרה שהים סער נמשכה העבודה יותר זמן. אך לסרות שעברנו בתקופת
 זיני קרה מקרה אחד בלבד שנאלצנו להמסיק באמצע את העבודה בזמן שהסירה
 זיני את האנשים התהפכה והמיוחדת נאלצה להזור.
 זיני את עזו רזים, עקבנותם ואת עבודתם המסורה של אנשי המיוחדת.

זיני וקשרים עם החלילות והמקומיים-

זיני - כדי לדעת להעריך את עזרתם החושבה והמסורה של המקומיים יש
 זיני ולהבין את אופי החושכים באי ואת התנאים הכלכליים והפוליטיים שם.
 זיני קרוב ל-50 נהמס תחת שלטון הדכוי הבריטי מסגר בהתפתחות הכלכלית.
 זיני

בתקופה האחרונה קמו בעיר כמה תנועות סוציאליות לאומיות שמגמתן
 היאחררות מעול הבטיים והתאחדות עם יוון. עם התפתחות תנועות אלו
 חלה באי מתיחות בין התושבים והשלטון. כן הוצאו חוקים צבאיים
 חסורים הדומים לחוקים שיצאו בזמנו בארץ. התושבים באי שמטיבעם הם
 הם אנשים הגונים הסוכנים לעזור אינם, עומדים על רמת תרבות גבוהה.
 מכאן שצריך להעריך את עזרתם של העובדים שלנו שבאה לא רק על מנת
 לקבל שכר אלא גם ככסוי אהדה כללי למפעלנו בארץ.
 תושב האי אם גילה במקרה קבוצת אנשים שלנו בחוץ מסר זאת מיד
 למסורה לא מתוך שטנה אלא פשוט מתוך פחד. מצד שני היו אחרים
 שמסרו זאת לאחד השליטים הארץ-ישראליים.

אם לסכם את עבודתם של המקומיים הרי הם עזרו במציאת מקומות
 נחיתה, בהובלת אנשים, בדיקת מקום הנחיתה, במציאת מקומות רכוש,
 באספקת אוכל ומים לשם; הם טמשו נהגי האוטובוסים והמוניות,
 כסירים בסביבות המהנה, וכסופרי הקבוצות. גיוס באם הם העזו בדרכם;
 הם העבירו גם את הציוד ממקום הנחיתה, שמרו מספר ימים ועזרו
 לעיתים בהכנסתו למחנה.

דבר שהקשה בחילה על העבודה היא איטיותם של המופרות בעבודה
 אולם במרוצת הזמן הם התפתחו והיו מקרים שאסטר היה לסמוך עליהם
 בכל המובנים.

כמה דוגמאות לעבודת המסורה של המקומיים:

פעם קרה שזו. נאמר בגמל לימסול עם עוד קבוצת אנשים. הנהג הצליח
 אז להתמק. לאחר שחרורו של ז. בעבור שלשה ימים הופיע הנהג בחצות
 הלילה במחנה ושאל עליו ואמר שהביא זר פרחים לשחרורו.
 כאור נגש ז. לקבל את זר הפרחים פתח הנהג את המכונית ומסר לו.
 כמות גדולה של חומר נפץ שזמן רב התקשנו בהכנסתו למחנה.
 זה היה זר הפרחים.

באחד הערבים ביעת חפוש אחרי אנשים נעצר ש. והובא למסורה.
 הנהג שלנו שהיה עם ש. שוחרר היות ולא היה דבר נגדו. כהגיעו
 העירה מהר למסור שג'וינט ולבא כוח הסוכנות באי ומסר להם את
 פרטי המקרה. כל הפרטים שנאמרו ע"י ש. והדברים שנאמרו ע"י.
 כל זה נעשה מתוך יזמה עצמית כי לא היתה כל אפשרות לש. להדבר
 עם הנהג.

בתקופת המתחות הגדולה במחנות החורף בלילות שהיו סביב למחנה
 מספר רב של מארבים (18 מארבים 36 איש) היה הכרח לדעת את
 מקומם המדויק ואת הטעות שבהם היו אורבים החילים. פרטים אלו
 נודעו לנו ע"י 2 מקומיים שנקבעו לעבודה זו למרות שהתנועה
 לאורחים בלילה בטוחים אלו היתה אמורה איסור מוחלט והעוברים
 על הפקודה היו צפויים לעונשים חמורים.

במקרה היחיד שהמיוחדת הפסיקה את עבודתה באמצע בגלל הסערה
 נשמטה הסירה שבתוכה רובה ונעל. אחד המקומיים גילה למחרת את
 הסירה ומסר זאת מיד למסורה. המסורה שלא תפשה למי שיין הדבר
 ערכה חפזים בכל האיזור, למעלה מ-1000 בחים עברו חפזים מדוקדקים
 גם לאחר חפזים אלו לא חטטו המקומיים להמשיך בעבודה אתנו.

2. המשלחת הצבאית: - יש לציין את עבודת שיתוף הפעולה בין המשלחת הצבאית
 לביננו. המשלחת ערכה את כל עבודת הארגון במחנה, הקורסים, האסונים,
 התצפיות וההוצאה.
 לשם החלטת יציאה נכונתנו עם אנשי המשלחת ולאחר בדיקה משותפת של

זו'חים, תצפיות, החלפת משמרות ועליה הירח, קבענו יחדיו את המקום ואת
בטחה של ההוצאה. היה תאום והבנה ביננו.

1. משלחת המוכנות:- משלחת המוכנות היתה מורכבת משליחי התנועות ואנשי
מפלגות. המשלחת הזו עזרה במימון יכולתה במסירת הודעות שונות מהחוץ
למחנה והפוך. אם הוצאנו אנשים בעזרת פמסים היתה תמיד נכונות מצדם
לספור את הפאסים שלהם ולהעביר בעצמם את האנשים דרך השער למקום שנקבע.

2. הנ'וים:- יש לציין את יחסו האוהד של הנ'וים למפעל ע.ב. בדב
המקרים וברוב הפניות הם הראו נכונות מלאה לעזור מחוץ למקרים בודדים
מעמד הנ'וים הביאם לכך.

אספקת האוכל לאנשים בחוץ סומקה ממחסני הנ'וים. תמיד השתדלנו
לקחת אוכל שלא היה עליו סימון מיוחד של הנ'וים ולא סיבן את מעמדו,
פז שני יצא שלאנשים היה אוכל חד גווני ביותר.
כן, בטעה שהיה לנו חומר אסור ציוד, תחמושת וספרות, והיה הכרח
להחביאו ולהעבירו למחנה קבלנו תמיד את עזרתם המלאה של עובדי המחסנים
לשם מטרה זו.

כמו כן נעזרנו בחלק שני מעובדי הנ'וים שהיה מורכב מסודים מורות
אחרות ועוד שנעזרנו על ידם בטעה שהכרח היה לקחת בחזרה בחפוש אחרי
האנשים בחוץ, פזורים שונים, כניסה למחנות, מסירת ידיעות שונות ועוד.

מתוך הצורך לשתף מספר גדול של שליחים בעבודה קרו מקרים של
התערבות מיותרת ודבורים מיותרים שהפריעו והזיקו לסודיות הבעבודה.

3. זמינות אנשים; הכנות; ומספרים:-

לא בכל מקרה היציאה קרה שהמעפילים יצאו מבלי שהרנישו בהם. קרו מקרים
דנים, בגלל סיבות שונות, שהקבוצה נתפשה בטעת יציאתה. היחס לקבוצות
אלו היה טובה. הדבר היה תלוי יותר ביחסו של החיל שפגש מאשר בפקודה
שקבל.

בתחילה שההוצאות היו הממדים קטנים ונתפשו קבוצות קטנות היו נשלחים הם
עפילים למשפט ומטם למאסר לחקופות שונות. תקופות המאסר היו שונות,
מחדש חדשיים ועד תשעה ויחד שנה ויותר. קבוצה אחת בת שמונה אנשים
נדונה לתקופת מאסר של תשעה חדשים וזה היה השיא. (ראה תצלום)
כשהליו יציאות כממדים גדולים יותר המסיקו האנגלים במאסר והחזירו את
הקבוצות לאתר הקירה למחנה. אולם כשהיציאות לא מסקו ההליטו האנגלים
להעניש את המעפילים ובמקום להחזירם למחנה מסנו יצאו, החזירו למחנה
55 שנקבע כמי מחנה עונשים.

בטעת התפייחה היה היחס טובה לפי יחסו של החיל וקצין המאסר. היו מקרים
שלאחר שאלות קצרות העבירו את המעפילים למחנה העונשים והיו מקרים
אחרים שהיתה הזעזעלות רבה במעפילים, הפשיטו אותם ערוסטים, היכוס,
העסידום משך שעות עם ידיים סורמות, גנבו הפצים ורכוש כמו שעונים עטים
וכסף. היו גם מקרים שבטעה שהרגישו החילים השומרים ביוצאים הם התחילו
לירות לכל הכוונים בלי כל הבחנה. באחד הפעמים האלו נהרג ביריות
החבר שלמה זימרון שהיה הקרבן הראשון והיחיד על מנבח העפלה בחוץ
מחנות הגרוט בקפריסין.

גם ביחסים אלו לא האליחו האנגלים לנבזר את רוחם ורצונם העז של
המעפילים להמשיך בעלייתם ארצה בכל הדרכים!

4. צורת העבודה:-

הנענו לאי כמ ררי המוכנות היהודית עם זכות כניסה ויציאה חפשית למחנה,

יונת לעמוד 13 סעיף תפיסת אנשים הכאות ומאפרים: -

ונגירים חיו בתנאים קשים וחמורים ביותר בבית הסוהר המרכזי בנקוסיה.
יש לקטר הרטמי שהיה אתם הצלחנו לשמור על קשרים בלתי רשמיים ולמסך
יש נמידת מה דברים שלא הזרשו להכניס באשן רטמי כגון: סיגריות וכיו"ב.
יש לציין את עפידתם הנאה של המעטילים, הם לא נפלו ברוחם ובמכתבים
אלחו לחבריהם במחנה הם עודדו אותם להמשיך ולהעטיל בכל הדרכים.

זה היה הכסוי היחיד שלנו. כאשר התחלנו לצבון את העבודה נוכחנו לדעת שלא נוכל לגור במחנה אלא בעיר היות ועקד עבודתנו החדשה מחוץ למחנה ובליילות. בתהילה עבודתנו גרנו בבית-סלון דבר שעורר חדות, אך לאחר תקופת מה כשעובדי הג'וינט עברו העירה עברנו גם אנו לגור אהם. מקום זה היה הכסוי הטוב ביותר להמצאנו בעיר ולא עודד חשד באם חודנו בשעה מאוחדת. למחרת היום יכולנו ליטון עד שעה מאוחדת ולהפגש עם אנשי המחנה מבלי שאיש יפדיע לנו. חסיד נתקלנו בהבנה מרובה מצד אנשי הבית. בשעת הצורך יכולנו להחזיק בבית ציוד שונה וכן מספר אנשים בבית.

את ההכנות לפעולה ערכנו כיום בהחיעצות עם אנשי המחנה. אחד נוסע למחנה הקיץ והשני לחודף ולפי הסכום עם אנשי המחנות החלטנו על המקום וזמן הפעולה. תקופה שהאנגלים לא נחנו רשיונות כניסה למחנות למכוני נעודנו רבות ע"י רשיונות הנהיגה שהיו בדיחותינו ושבעודתם חסכנו זמן רב.

את היום נצלנו הרבה לחפוש אחרי מקומות דכונ ונחיתה חדשים. היו הרבה הצעות למקומות כאלו אך לעיתים דחוקות מצאנו בהם את כל ההכונות הדרושות. היות והאי קטן בנפשו וקטן במספר תושביו הינו די מוכרים באי ולא חסיד מצאנו את הכסוי המחאים לתנועה בלילה. כן שבמקרה אחד עצרו שוטרים את ז. בטעות הלילה המאוחדות כשהלך לחפש אתר האנשים שאלו לאן מנסתו ומה מעויו ענה: "מה אינכם סכידים אותי הדי אני עובד הגוינט" ענו: "כן אנו סכידים אותך ואת חבדך הגב (הכוונה לש.). רק שגדמו להם שההליכה היא למסדות היא שבינו לבינה והפנישה היתה בקדבת הדובע "המחאים" שוחדר ז. סכאן שהכרח היה להשיג בחודות ולצאת אתן, כי אתן היתה ההסואה הטובה ביותר.

הפנישות עם המקומיים נערכו לרב במוניות תוך כדי נסיעה. לעיתים נפגשנו בבית המקומיים ולעיתים בביתנו אנו.

2. כרום ומסכנות-

בתקופת העבודה של הצי שנה הוצאנו מהמחנות ושלחנו ע"י 13 מיוחדות 407 איש.

בתקופה זו הוציינו מהמחנות עוד 320 איש שנחפשו במקומות שונים : ליד הגדר , ליד נקודת המפגש , ובמקומות הדכונ .

באותה תקופה נשלחו ע"י אניות שבאו לקחת מעפילים בפעם 45 איש .

על כך יש להוסיף 111 איש שהיו בחוץ ונאלצנו להחזירם למחנה לטי הודאת המוסר לאחר ההכרזה על חסול המטונות.

ליטותנו עמדו:	2	אוטובוסים
	3	מוניות
	6	מקומות דכונ
	5	מקומות נחיתה
	15	איש מקומיים שעבדו בעבודות שונות

למרות חפאי העבודה הקשים לא קרו כל תקלות שיכלו להפריע להמשך העבודה ולהפסיקה.

יות: רצוי להעזר בעבודה עם מקומיים. יש למצוא את הכסוי המחאים לעבודה. (במקרה זה בחודות).